ἡ αἰσχροκέρδεια τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἡ ἀσωτία ἐπαπείλουν χρεωκοπίαν. Αὐτὸς δὲ τοὐναντίον διὰ τῆς οἰκονομίας καὶ ἀνοχῆς ἐμάκρυνε τὸν κίνδυνον. Οὐαὶ εἰς τὸν ἀρχόμενον ὑπὸ ἡγεμόνος ἀσώτου λαὸν· διότι τὸ παράδειγμα τῆς τοιαύτης πολυτελείας μεταδιδόμενον εἰς τοὺς κατωτέρους ὡς ἀνοήτως μιμουμένους ὅ,τι βλέπουσι δὲν βραδύνει νὰ ἐπιφέρῃ καθολικὸν ὄλεθρον, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὸς ἐξ ἀνάγκης ἀναποδράστου συμπεριλαμβάνεται.

Ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ ἀγαθῶν ὑπουργῶν, οἷος ὁ Νικολίνης, Φορτουνάτος, καὶ Σαντάγγελος, ἀποδεικνύει ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τὴν σύνεσιν καὶ τὴν καλὴν καρδίαν τοῦ Φερδινάνδου. Κυρίως δὲ ἡ ἐπικρατοῦσα εἰς τὴν Νεάπολιν εἰρήνη χρίζεται εἰς τὴν γενικὴν νωθρότητα καὶ τὸν ὕπνον τῶν δικαίων παθῶν. Ἐπειδή, ἂν καί τινες πολῖται ὑπέστησαν πολλὰς βασάνους ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὡς ἀληθεῖς αὐτῆς ἀθληταί, σπανίως αὐτόθι καταφαίνονται μεγαλόφρονες χαρακτῆρες. Λαὸς ἐξησθενημένος διὰ μακρᾶς δουλείας δὲν ἀναλαμβάνει θάρρος καὶ γενικὴν πεποίθησιν εἰς τὰς φιλελευθέρους ἀρχάς, ὥστε ἡ φωνὴ τῶν ὀλίγων ἀκούεται ἐκ διαλειμμάτων ὡς ἁπλῆ μόνον διαμαρτύρησις κατὰ τῶν καταχρήσεων. Ἐν τούτοις ὅμως τὸ πατριωτικὸν αἴσθημα δὲν παύει ἐξοπλούμενον καὶ κερδαῖνον ἀδιακόπως.

Τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Σικελίας κατοικεῖται σήμερον ὑπὸ ὀκτὼ ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων τελούντων φόρον 120 ἑκατομμύρια φράγκων (1) διατηρεῖ δὲ στρατὸν 40—50 χιλ. Τοιουτοτρόπως προεξέχει τῶν τῆς δευτέρας τάξεως ἐπικρατειῶν. Ἰδιαιτέρως δὲ 6 ἑκατομμύρια τρέφει μόνη ἡ ἤπειρος καὶ ἀποδίδει φόρους καθ' ἑαυτὴν ὡς 100 ἑκατομμύρια

Οἱ εὐποτρίδαι ἀπέβαλον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν ἐπίδειξιν τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐδαιμονίας, συγχρόνως ὅμως ἀπώλεσαν καὶ τὴν θορυβώδη αὐτῶν δύναμιν, ἥτις κατέστησε περιφήμους κατὰ τὸν μεσαίωνα τοὺς ἀριστοκράτας τῆς Νεαπόλεως. Ὑποκείμενοι δὲ εἰς τὰ αὐτὰ καθήκοντα διακρίνονται τῶν ἄλλων μόνον κατὰ τὴν λαμπρότητα τοῦ ὀνόματος. Εὑρίσκονται μὲν πολλοὶ δοῦκες καὶ πρίγγιπες (2) ἀλλ' αἱ προσηγορίαι αὗται διαμένουσιν ὡς σημεῖα μόνον τῆς ἀρχαίας αὐτῶν καταγωγῆς. Τινὲς ἔχουσι ἕδρας καὶ ἀξιώματα τῆς αὐλῆς· πολλοὶ δὲ σεμνύνονται καὶ ὡς φιλευδαίμονες διαπρέποντες κατὰ τὴν κομψότητα τῶν ἠθῶν καὶ ἀπηλλαγμένοι προλήψεων· ὅθεν οἱ πλεῖστοι μετέσχον καὶ τῶν τελευταίων ἐπαναστάσεων.

Πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν ἦσαν 131 ἐκκλ. θρόνοι· ἐφ' ἡμῶν δὲ διασώζονται 86. Ἐκ τούτων δὲ 20 ἀρχιεπισκοπαὶ καὶ 66 ἐπισκοπαί. Ἀλλ' οἱ ἱερεῖς ἠλαττώθησαν ἀναλόγως πλειότερον. Διότι ἐκ τῶν 56,000 ὅσοι ἦσαν κατὰ τὸ 1741 ὑπελείποντο 46,000 κατὰ τὸ 1806, σήμερον δὲ περιωρίσθησαν εἰς 26,000 μόνον· ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς οὗτος ὑπάρχει ἀπολύτως ἀναγκαῖος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς θρησκείας. Ὁ πέλεκυς ὅμως ἔπεσε μάλιστα ἐπὶ τῶν μοναστηρίων· ἐπειδὴ διαρκούσης τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως κατηργήθησαν 213 τοιαῦτα καταγώγια, ὁ δὲ βασιλεὺς μόνον 36 ἐξ αὐτῶν ἀποκατέστησεν ἐπιστρέψας. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τῶν 31 000 μοναχῶν διασώζονται 11,000, ἐκ δὲ τῶν 23,000 καλογραιῶν 9,000, ὥστε ἐξέλιπον σχεδὸν τὰ 2|3. (1)

Ἄρα ὁ κλῆρος καὶ ἡ ἀριστοκρατία ἐκολοβώθησαν ἀποχρώντως· ἴσως δὲ εὖτε συμφέρει νὰ πάθωσι πλειότερον. Διότι ἂν εἰς τὴν Γαλλίαν θεωρῶνται ὡς ὄργανον καταδυναστείας, εἰς τὴν Νεάπολιν ὅμως ἐχρησίμευσαν ὡς μέσα ἀντιστάσεως. Λυποῦμαι μάλιστα πολὺ ἂν τὰ μοναστήρια ἀφανισθῶσιν ὁλοτελῶς· ἐπειδὴ ἐκ τινος αὐτῶν ἐξῆλθεν ὁ Καμπανέλας, ὅστις παρεσκεύασε τὴν κατὰ τῶν Ἱσπανῶν συνωμοσίαν καλογήρων, φιλοσόφων ληστῶν καὶ Τούρκων. Ὁ λαὸς τῆς Νεαπόλεως ἐφ' ἡμῶν δὲν στασιάζει, ὡς ἄλλοτε, ἀλλὰ παντοῦ φαίνεται φιλεργος καὶ ἐπιμελής. Εἶδον παιδία ἐπαιτοῦντα, ἔπειτα δὲ γελῶντα αἰφνιδίως διὰ τὴν παριστανομένην παρ' αὐτῶν κωμῳδίαν. Καὶ τῳόντι οἱ ἐπικαλούμενοι ἕλεος πτωχοὶ τῆς Νεαπόλεως κινοῦνται εἰς τοῦτο μᾶλλον ὑπὸ πλεονεξίας, ἢ ἀληθοῦς ἀνάγκης. Ἀλλὰ καὶ ἡ δεισιδαιμονία κατ' ὀλίγον ἐξηλείφθη, οὔτε πιστεύει πλέον ὁ Νεα-

---

(1) *Δηλ.* 15 *ἑκατομμύρια φρ. καθ' ἕκαστον ἑκατομμύριον κατοίκων. Ἡ Ἑλλὰς ἄρα ἔχουσα προϋπολογισμὸν* 20 *ἑκατομμυρίων εἰσφέρει ἓν τέταρτον πλειότερον, ἐξαιρουμένων καὶ τῶν ποικίλων δημοτικῶν ἀργυρολογιῶν.* Σ. Μ.

(2) *Οἱ βαρῶνοι τῆς Σικελλίας ἦσαν αὐτόχρημα τυραννίσκοι. Ἐπὶ τῆς λειτουργίας ἐγίνετο δέησις ὑπὲρ αὐτῶν ὡς κυριάρχων.* Σ. Μ.

---

(1) *Ἰδοὺ τί ἔγραφε περὶ τούτου ὁ ἀγγλίνους περιηγητὴς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος α' Ἀλλὰ βλέπω ἤδη τὸ Σάλερνον.*

Εἰς τίνα ἀνήκει ἡ χαριεστάτη ἐκείνη οἰκία ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ; εἰς καλογήρους· αὕτη δὲ ἡ κατὰ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ; εἰς καλογήρους· ἀλλ' ἐκείνη ἡ κατὰ τὴν ὑπώρειαν; εἰς καλογήρους. Οἱ καλόγηροι ἔχουσιν ὅλον τὸ Σάλερνον!

Ἡ πόλις αὕτη περιλαμβάνει δέκα μοναστήρια, ἓν ἐπισκοπεῖον, δύο ἐκκλησιαστικὰ φροντιστήρια, ἓν ἐκκλ. συνέδριον καὶ δέκα χιλιάδας κατοίκους· πλοῖον δὲ οὔτε ἕν.

Ἀτυχὴς πόλις! κατατρωγομένη ὑπὸ ἐντόμων λευκῶν, μελάνων, φαιῶν, ἐρυθρῶν, παντοίων κατὰ τὸ χρῶμα. Ἁπασαι αἱ οἰκίαι βρίθουσιν αὐτῶν. Ἴσως ὅμως ἔλθῃ καιρὸς ὅτε οἱ Ἰταλοὶ καθαριζόμενοι θέλουσιν ἀποτινάξει ἐκ τοῦ σώματος αὐτῶν τοὺς φθειρας τούτους.

Ἡ περὶ τοὺς δρομεῖς μανία ἐξετάθη μέχρι τοῦ Σαλέρνου. Εἶδον δύο τοιούτους ἀθλίους δρομεῖς τρέχοντας ἔμπροσθεν σαθρᾶς ἁμάξης συρομένης ὑπὸ δύω ψωραλέων ἵππων, φερούσης δὲ δύο ἐλεεινοὺς εὐγενεῖς.

Ἡ ψιμυθιουμένη διὰ τῆς πολυτελείας πτωχία προξενεῖ ἀηδίαν ἐνταυτῷ καὶ φρίκην.»

(Dupaty Σ. Μ.)